

Kirkelig fellesråd i Oslo

SAK F 22/24

Høringsvar fra KfiO på forskrift til kirkebevaringsprogrammet

Barne- og familiedepartementet utlyste høring med frist 08.04.24 på utkast til *Forskrift om tilskudd til kulturhistorisk verdifulle kirkebygg*. Forskriftsutkastet følger vedlagt saken.

Saken omhandler forvaltnings- og tildelingsrutiner for det såkalte kirkebevaringsprogrammet, basert på midler fra Opplysningsvesenets fond. Det har vært jobbet grundig med innspill i administrasjonen, og det har vært dialog med de andre store fellesrådene, der innspill har blitt vurdert og drøftet.

Følgende høringsvar fra Kirkelig fellesråd i Oslo ble vedtatt av Hovedkomitéen, sak H 21/24:

Høringsvar: Utkast til forskrift om tilskudd til kulturhistorisk verdifulle kirkebygg

Det vises til høringsbrev av 21.02.24.

Kirkelig fellesråd i Oslo (KfiO) gir uttrykk for stor glede og anerkjennelse av de mulighetene for ivaretagelse av kirkebyggene som kirkebevaringsprogrammet åpner for.

KfiO vil samtidig uttrykke uro for at ordningen slik den er beskrevet i utkastet til forskrift er så omstendelig og administrativt krevende at ordningens gode intensjoner står i fare for ikke å bli realisert på en formålstjenlig måte.

Generelle momenter:

1. Forslaget er omstendelig og vil forutsette betydelig bruk av konsulenter, arkitekter mm. Dette vil binde opp store deler av midlene til administrative kostnader. Ved å gjøre ordningen enklere ville man kunne sikre effektiv forvaltning slik at så stor andel av midlene som mulig kan gå direkte til forbedring av kirkebyggene.
2. Forslaget anerkjenner i liten grad den betydelige forvaltningskompetansen som allerede finnes i fellesrådene. Det er grunn til å stille store spørsmål ved om det er nødvendig å forutsette at man kun må bli invitert til å søke. Det burde også være mulig å søke på eget initiativ. På den måten kan midlene bli satt raskere i omløp.
3. Forslagets forutsetninger om kommunal medfinansiering tar i liten grad inn over seg at kommunenes bidrag til investeringer og vedlikehold varierer enormt fra kommune til kommune. Tilskudds praksis varierer også mellom rammetilskudd til total kirkelig bygningssmasse og øremerkede tilskudd til enkeltkirker.

Å forutsette øremerket delfinansiering til enkeltprosjekter fra kommunen vil i verste fall kunne forsterke allerede eksisterende forskjeller, ved at fellesråd som allerede får mer enn gjennomsnittet fra kommunen vil ha fortrinn også til disse midlene.

4. Forslagets innretning gir få insitamenter til kostnadseffektive tiltak. Det er innrettet slik at jo mer tiltaket koster, jo mer vil bli dekket. Ordningen burde være motsatt, slik at kostnadseffektive tiltak ble premiært.

Innspill til de enkelte paragrafene:

§ 2-2

Det fremkommer at orgel og kirkekunst kun skal ivaretas gjennom såkalt «konservering».

Nytt forslag: Orgel og kirkekunst, vegg- og takmalerier av særlig kulturminneverdi bør flyttes fra kategori «konservering» til kategori «istandsetting», altså kunne bli bragt tilbake til normalt vedlikeholdsnivå.

Begrunnelse: Dette vil i mange tilfeller være en forutsetning for å kunne ivareta disse kulturskattene og sikre alminnelig bruk.

§ 2-4

Eksisterende tekst: *Tiltakene må primært gjennomføres som del av et forprosjekt eller hovedprosjekt på vedkommende kirkebygg.*

Nytt forslag : Tiltakene må primært gjennomføres som del av et forprosjekt eller hovedprosjekt på eller i tilknytning til vedkommende kirkebygg.

Begrunnelse: Dette vil gi mulighet for å knytte opplevelse og formidling til tilstøtende bygg, ettersom dette ofte er en praktisk forutsetning for gjennomføring av tiltakene. Tilrettelegging for formidling vil være et svært viktig element.

§ 3-2

Eksisterende tekst: *For å sikre at kirkebyggene som har størst vedlikeholdsbehov og størst kulturhistorisk og kirkelig verdi settes i stand først, vil det bli foretatt en prioritering av når de ulike kirkene inviteres til å søke.*

Forslag om tilføyelse: Søknader kan også fremsettes på eget initiativ fra hjemmelshaver, basert på allerede eksisterende utredninger og bygningsfaglige vurderinger.

Begrunnelse: Det er viktig med et overordnet nasjonalt blick på dette. Det i seg selv bør allikevel ikke være til hinder for at man også kan fremme søknader på eget initiativ. Å knytte alt til et nasjonalt sekretariat/styre vil medføre risiko for økt byråkratisering og flaskehalsproblematikk. Det er viktig å anerkjenne at det allerede finnes mye kompetanse og utredningsarbeid som man effektivt kan nyttiggjøre seg i dette arbeidet. Det bør rettes et kritisk fokus på sentrale organers egeninteresse av at sentrale funksjoner skal styrkes.

§3-5

Eksisterende tekst: *For søknad om tilskudd til forprosjekt bør søknaden minst inneholde eller vedlegge en intensjonserklæring fra kommunen om medfinansiering.*

Forslag om tilføyelse: I de tilfeller der kommunen yter rammetilskudd som forvaltes på flere kirkebygg ut fra fellesrådets prioriteringer, kan en slik intensjonserklæring alternativt komme fra fellesrådet.

Begrunnelse: I noen kommuner ytes generelle rammetilskudd til investeringer og vedlikehold, som det igjen prioriteres innenfor av fellesrådet. Det vil være uheldig om denne praksisen må endres for å komme inn under ordningen.

§4-4

Forprosjekt

Det foreslås at kostnadene til forprosjekt dekket i sin helhet.

Nytt forslag: 70 % av kostnadene til forprosjekt dekkes.

Begrunnelse: En full dekning av forprosjekt vil kunne resultere i en stor mengde forprosjekter til potensielt høye kostnader, ettersom søker ikke løper noen økonomisk risiko. Dersom søker må dekke deler av forprosjektet, vil det virke disiplinerende og ansvarlig gjøre søker i større grad.

Modell for kostnadsdekning

Slik kostnadsdekningen framstår vil mindre prosjekter, som det definitivt er flest av, få lav dekning, mens store kostnadskrevene prosjekter vil bli tilført mye midler. Det er også slik at forslaget gir få insentiver til å fremme kostnadseffektivitet.

Vi vil foreslå en forenkling av modellen og en justering av intervallene, fordi dette på en mer hensiktsmessig måte vil dekke grunnleggende behov for tetting av klimaskall. Dette vil igjen sikre at flest mulig kirker blir ivaretatt framfor noen få, store prosjekter. Her står vi overfor et veivalg mellom bredde/volum og dybde/enkeltkirker.

Nytt forslag:

Den foreslåtte modellen for fordeling av midler strykes og erstattes av følgende modell for kostnadsdekning:

70 prosent av kostnadene i intervallet 0-20 millioner.

60 prosent av kostnadene i intervallet 20-40 millioner.

50 prosent av kostnadene i intervallet 40-100 millioner.

40 prosent av kostnadene over 100 millioner.

Begrunnelse: En slik modell vil være mindre detaljert og enklere å forvalte, uten alle de variablene som ligger i forskriftsutkastet. En slik revidert modell vil stimulere til nøkternhet og kostnadseffektivitet, innenfor faglig forsvarlige rammer som selvfølgelig må ivaretas. En slik modell vil sikre at flest mulig kirker kan komme inn under ordningen og kunne gjøre det mer realistisk å få forpliktende utsagn fra kommunen, både i større og mindre kommuner.

Forslag til vedtak:

Tatt til orientering.

Kjetil Haga
Kirkeverge